תורה אור

ותנשא לאחר ניסת לאחר וראתה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית מכאן ואילך לא תשמש עד שתתגרש ותנשא לאחר ניסת לאחר וראתה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית מכאן ואילך לא תשמש עד שתבדוק עצמה *כיצד בודקת את עצמה מביאה שפופרת ובתוכה מכחול ומוך מונח על ראשו אם נמצא דם על ראש המוך בידוע שמן המקור הוא בא לא נמצא דם על ראשו בידוע שמן הצדדין הוא בא ואם יש לה מכה באותו מקום תולה במכתה ואם יש לה וסת תולה בוסתה ואם היה דם מכתה משונה מדם ראייתה אינה תולה ונאמנת אשה לומר מכה יש לי במקור שממנה דם יוצא דברי רבי רשב"ג אומר דם מכה הבא מן המקור טמא ורבותינו העידו על דם המכה הבא מן המקור שהוא טהור מאי בינייהו אמר עולא *מקור מקומו טמא איכא בינייהו שפופרת אפגורי מפגרא לה אמר שמואל בשפופרת של אבר ופיה רצוף לתוכה אמר ליה ריש לקיש לרבי יוחנן ותבדוק עצמה בביאה שלישית של בעל הראשון אמר ליה לפי *שאין כל האצבעות שוות אמר ליה ותבדוק עצמה בביאה ראשונה של בעל שלישי לפי שאין כל הכחות שוות ההיא דאתאי לקמיה דרבי אמר ליה לאברן זיל בעתה אזל בעתה ונפל ממנה חררת דם אמר רבי נתרפאה זאת ההיא אתתא דאתאי לקמיה דמר שמואל אמר ליה לרב דימי בר יוסף זיל בעתה אזל בעתה ולא נפל ממנה ולא מידי אמר שמואל זו ממלאה ונפוצת היא וכל הממלאה ונפוצת אין לה תקנה ההיא דאתאי לקמיה דרבי יוחנן דכל אימת (א) דהות סלקא מטבילת מצוה הות קחזיא דמא א"ל שמא דימת עיריך עלתה בך לכי והבעלי לו ע"ג הנהר איכא דאמר אמר לה תגלי לחברותיך כי היכי דתהוו עליך להך גיסא נתהוו עלך להך גיסא ואיכא דאמר אמר לה גלי לחברותיך כי היכי דלבעו עליך רחמים דתניא °וטמא טמא יקרא *צריך להודיע צערו לרבים ורבים מבקשים עליו רחמים אמר רב יוסף הוה עובדא בפומבדיתא ואתסי אמר רב יוסף אמר רב יהודה אמר רב התקין רבי *בשדות ראתה יום אחד תשב ששה והוא שנים תשב ששה והן שלשה תשב שבעה נקיים אמר ר' זירא °בנות ישראל א) החמירו על עצמן שאפילו רואות טפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים אדבריה רבא לרב שמואל ודרש קשתה שני ימים ולשלישי הפילה תשב שבעה נקיים קסבר אין קשוי לנפלים *ואי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם א"ל רב פפא לרבא מאי אריא קשתה שני ימים אפילו משהו בעלמא *דהא א"ר זירא בנות ישראל החמירו על עצמן שאפילו רואות טפת דם כחרדל יושבות עליה שבעה נקיים *א"ל *אמינא לך (ב) איסורא ואת אמרת מנהגא היכא דאחמור אחמור היכא דלא אחמור לא אחמור (תבעוה נתר בחמין לטבול קמטים ע"ג נמל סי') *אמר רבא תבעוה לינשא ונתפייסה צריכה שתשב שבעה נקיים רבינא איעסק ליה °לבריה בי רב (ג) חנינא ב) א"ל סבר ליה מר למכתב כתובה *לארבעה יום א"ל אין כי מטא לארבעה נטר עד ארבעה אחרינא איעכב שבעה יומי בתר ההוא יומא א"ל מאי האי א"ל לא סבר לה מר להא דרבא דאמר רבא תבעוה לינשא ונתפייסה צריכה לישב שבעה נקיים א"ל אימר דאמר רבא בגדולה דקחזיא דמא אבל בקטנה דלא חזיא דמא מי אמר א"ל בפירוש אמר רבא ל"ש גדולה לא שנא קטנה טעמא מאי משום דמחמרא קטנה נמי מחמרא אמר רבא אשה

לא

א) [פרש"י ותוס' ע"ז תמצא באריכות במגילה כח: ובתוס' ברכות ל' אין עומדין ברי"ף דף כב. באריכות] ב) גי' ערוך סמגיד א"ל ליום פלן נכתוב כתובה איעכב ז' יומי בתר ההוא יומא אתא א"ל מ"ט עבד מר הכי כו'

ותנשא לאחר. כדמפרש לקמיה שאין כל האצבעות שוות: **ותנשא לאחר.** דתלתא זימני בעינן לחזקה כרשב"ג. בכולה גרסינן ושלישית: **מכחול.** קיסם ארוך ומוך על ראשו של מכחול: **מן הצדדין.** וטהור: **ואם יש לה וסת.** לקלקול הזה שאינה רואה כל שעה מחמת תשמיש אלא לפרקים תולה בוסתה ומשמשת בלא בדיקה בין וסת לוסת: **דברי רבי.** הך מילתא לחודה דנאמנת אשה קאמר רבי אבל רישא כולה רבנן שמעון היא: **אפגורי מפגרא.** שהעץ אינו חלק ומסרטט ומוציא דם: **רצוף.** כפול: **ותבדוק בביאה שלישית של בעל ראשון.** כלומר מביאה שלישית של ראשון ואילך תשמש ע"י בדיקה ולמה תתגרש: **לפי שאין כל האצבעות שוות.** ושמא בבעל אחר לא תצטרך בדיקה ומוטב שתתגרש ותתקן ולא תבא לידי (י) כרת הלכך מתגרשת עד שתתחזק בשלש אצבעות: **ותבדוק בביאה ראשונה של בעל שלישי.** משבא עליה פעם אחת לא תשמש שניה בלא בדיקה שהרי הוחזקה בג' אצבעות. ומשנינן אין חזקת ביאה אחת חזקה דאין כל הכחות שוין ושמא בעילה זו היתה בכח מרובה הלכך עד שתתחזק בג' ביאות לכל אחד ואחד והדר תבעי בדיקה לביאה רביעית של בעל שלישי: **ההיא דאתאי.** שהיתה רואה דם מחמת תשמיש: **בעתה.** הבהילה פתאום: **ממלאה ונפוצת.** מתמלאה דם ומנפלתו בשעת תשמיש: **דימת עיריך.** בנות עירך שהיו מתקנאות בך בחיבה שבינך לבעליך. דימת לשון ליעה פרלדי"ן כמו (יבמות דף נב.) מידס ריימא וכמו (סוטה דף ח.) לא ישא אדם דומה: **כי היכי דתהוו עליך.** עד השתא להאי גיסא על חיבה יתירה שביניכם: **נתהוו עליך לאידך גיסא.** ויאמרו כמה שנאה זו ותשוב קנאה ממך: **הוה עובדא.** וגילתה צערה לרבים ובקשו עליה רחמים ונתרפאה: **בשדות.** מקום שאין בני תורה ואינן יודעות למנות פתח נדות מתי הן ימי נדה מתי הן ימי זוב: **ששה והוא.** כדין תורה ושמא בימי נדה הוא: **שנים תשב ששה והן.** דמותרא שמא ראשון סוף זוב ושני תחלת נדה וצריכה עוד ששה אבל שלשה דאילו הוה ימי זיבה צריכה ז' נקיים השתא נמי תשב שבעה נקיים שמא בימי זיבה עומדת: **קשתה שנים.** ולאחר בימי זוב: **איסורא.** דאפי' היכא דלא אחמור תשב על כרחה מן התורה: **צריכה לישב שבעה נקיים.** שמא מחמת תאות חימוד ראתה דם: **איעכב ז' יומי.** בתר יומא שנתפייסה לינשא:

לא

ונאמנת אשה לומר וכו' דברי רבי. פרש"י דדוקא הך סיפא דנאמנת כרבי אבל כולה רישא כרשב"ג דסבירא ליה* בג' זימני הוי חזקה ור"י מפרש דאפילו רבי מודה ברואה מחמת תשמיש דבעי ג' זימנין לאחזוקה דומיא דהך דלעיל* דאמר לימים ב' ולמה שלא מנו חכמים ג' כגון אכלה שום או פלפלין דאפילו לרבי בעי תלת זימני:

ותבדוק עצמה בביאה שלישית כו'. פירש בקונטרס מביאה שלישית ואילך תשמש על ידי בדיקה ולמה תתגרש מתוך פשוט משמע דאסורה לראשון אפי' בבדיקה וה"ה דהוה מצי למיפרך לפי פירושו דגם לשני לא תשתרי אלא ע"י בדיקה מיהו לא ידע שיטיא דלאו כל האצבעות שוות ור"ת מתיר לראשון בבדיקה ויש להעמיד הברייתא כשאינה רוצה לטרוח בבדיקה או שאינה יודעת לבדוק וכן משמע בירושלמי בפ' דם הנדה דפריך ותבדוק עצמה בבעל שני ומשני לפי שאין כל האצבעות שוות כן י"ל דהש"ס דידן נמי פריך אשני ובתוספתא (פ"ח) נמי תניא עד כמה מותרת לינשא עד שלשה ט' פירוש עד כמה מותרת בלא בדיקה ומדלא מהדר דאסורה לפרש עד כמה היא אסורה אפילו בבדיקה משמע דבבדיקה שריא אפילו לראשון ואתי שפיר לפירוש ר"ת דפירכא קמייתא הוי כמו פירכא שניה:

ותבדוק עצמה בביאה ראשונה של בעל שלישי. תימה למאי דלא ידע שיטיא דאין כל הכחות שוות ליפרוך דתבדוק עצמה בביאה שניה של בעל שני דלענין אצבע שלו אין לומר לא כל האצבעות שוות שהרי כבר ראתה פעם ראשונה על ידי בעילתו ומשום חזקת כחות אין להתירה שהרי אוחזקה בג' כחות של בעל ראשון ואין להתירה אלא מטעם זה דאין כל הכחות שוין ואין חזקת כחו של ראשון מועלת לשני והכי לא ידעינן הך טעמא:

כי היכי דתהוו עליך להך גיסא. פירש"י תחת אשר קנאו באהבת אישך יאמרו כמה שנאה גדולה ותשוב קנאתם ממך ובערוך* פי' שאלמו בך עינים להתרחק מבעליך הודיעם עכשיו שאת בת דמים מרובים שבניך מרובין ביותר ויתנו עיניהם בך ויאמרו אשריה שדמיה מרובים שמתוך כך בניה מרובים ומתוך העין שיתנו בך יפסקו הדמים ותתרפא:

שנים תשב ששה. א) שמא ראתה יום ראשון דם ירוק ואינו מן המנין:

תוספי הרא"ש

דברי ר'. פירש"י אבל רישא לאו רבי היא דלר' בתרי זימני הויא חזקה. ומיהו י"ל דאף לר' בעינן ג' זימני כדאמרינן לעיל לימים שנים והיינו כר' וקאמר למה שלא מנו חכמים ג' כגון אכלה שום וראתה פי' אלמא גם לר' יש דבר שצריך שתתחזק ג' פעמים: **לפי שאין כל האצבעות שוות.** פירש"י ושמא בבעל אחר לא תצטרך בדיקה ומוטב שתתגרש ותתקן ולא תבא לידי חשש כרת הלכך מתגרשת עד שתתחזק בג' אצבעות. ומשמע לפי' שאסורה לראשון מתשמיש שלישי ואילך אפילו בבדיקה שלא תבא בחשש כרת. ול"נ פי' דאם יש חשש בבדיקה א"כ ואמרינן לה לראשון ע"י בדיקה א"כ למה לא נתיר אותה לבעל שלישי ע"י בדיקה בפעם רביעית וכי מחמת תקנת נשואי אשה נתיר חשש איסור ואם אין חשש איסור בבדיקה א"כ גם לראשון תהא מותרת. הלכך נ"ל דה"פ ותבדוק עצמה מביאה שלישית של בעל ראשון כלומר ואמאי מותרת לשני בלא בדיקה כיון שכבר הוחזקת לראות ג' פעמים בשעת תשמיש דומיא דפירכא שניה דפריך ותבדוק עצמה בביאה ראשונה של בעל שלישי כדפי' והתם שהיא אסורה לשמש בלא בדיקה הכי נמי פריך הכא שהיא אסורה לשמש מכאן ואילך אפילו לבעל אחר ומשני לפי שאין כל האצבעות שוות וחזקת בעל ראשון אינה אוסרתה על בעל שני. והה"נ אי בעיא לברוק בביאה רביעית של בעל ראשון דשריא לית אלא עצה טובה קמ"ל דמוטב שתתגרש ותינשא לשוק ולא תצטרך בדיקה: **ותבדוק** עצמה מביאה ראשונה של בעל שלישי. ותי' כיון דאכתי לא ידע טעמא דכל הכחות שוין ליפרוך נמי ותבדוק עצמה מביאה ראשונה של בעל שני שהרי אצבע שלו שוה לאצבע של ראשון. וי"ל דידע שפיר המקשה דאית לן למימר אין כל הכחות שוין כל זמן שלא הוחזקת באצבעות: **נתהוו** לאידך גיסא. פי' בערוך שתאמרי להם שאת בת דמים מרובין ויתנו בך עין לומר בניך מרובין ויפסקו מסך הדמים: **יום** אחד תשב ששה והוא. וצריך שיהו נקיים שבכל יום שתראה מספקי' דלמא השתא הוי תחלת נדה. והא דלא קאמר נקיים משום דלא שייך לומר נקיים אלא כשהם ימי ספירה: **שנים** תשב ששה והן. ותי' אמאי סגי לה בששה דלמא ראשון הוה בימי זיבה וימי נדה שאינה רואה כהן אין עולין לספירת זיבתה כדפסק ר"ת בימי לידה. וכשלהי בא סימן משום יחד ימי נדה לימי לידה ונמצא שהיא צריכה עדיין לשמור יום אחד כנגד אותו יום שראתה בימי זיבה. וי"ל אי מספקי' לשני בתחלת נדה א"כ הוי הראשון י"א יום של זיבה ולא בעי שימור מדאורייתא ואפילו אי בעי שימור מדרבנן לא הוה ר' מחמיר על עם שבשדות כל כך: **טפת** דם כחרדל. ותי' כיון דרואה וראה מאי רבותא בטפת דם כחרדל. פשיטא דטמא בכל שהוא תנן. וי"ל דטעמא דיושבת ז' נקיים היינו משום דאיסור חמור דשלשום ראתה ולא ארעתה וסד"א אלו ראתה לפני שני ימים היתה רואה עתה ראיה מרובה שכבר מעיינה פתוח ומדלא אשכח אלא כחרדל ש"מ מעיינה סתום קמ"ל: **אדבריה** רבא כו'. ואי אפשר לפתיחת הקבר בלא דם. והא דאמרינן בפ"ב דכריתות ולרבא דאמר מחוסר כפורים דזב כזב דמי הא מתניתא היכי מתרץ לה אמר רב אשי מתרץ לה ביום מ' ליצירת זכר וביום פ' ליצירת נקבה ור' ישמעאל היא ואפשר לפתיחת הקבר בלא דם אליבא דהאי ברייתא קאמר הכי אבל איהו סבר אי אפשר לפתיחת קבר בלא דם כדקאמר הכא. אבל בשאילתות דרב אחאי כתב דהא דקאמר התם אפשר לפתיחת הקבר בלא דם היינו ביום ארבעים שעדיין לא נגמר צורת הולד. ואפשר הקבר ליפתח בלא דם וליתא דהא לעיל בפ' המפלת אמרי' גבי המפלת חתיכה דפליגי ר' יהודה ורבנן בפלוגתא דהני תנאי אם אפשר לפתיחת הקבר בלא דם. אלמא מאן דאית ליה א"א לפתיחת הקבר אפי' בחתיכה

יט א מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' כב סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סי' קפז סעיף ג [וכרב אלפס שבועות פ"ב דף רפח:]

כ ב מיי' שם הל' כ טוש"ע שם סעיף ט [וכרב אלפס שם]

כא ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף ד :

כב ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף ה :

כג ה מיי' שם הל' כב טוש"ע שם סעיף ו [וכרב אלפס שם] :

כד ו מיי' שם הל' כב טוש"ע שם סעיף ג :

כה ז מיי' שם הלכה כ טוש"ע שם סעיף ג ופ"ש [וכרב אלפס שם] :

כו ח טוש"ע שם סעיף ט ע"ש :

כו ט מיי' פי"א מהל' טומאת צרעת הל' [illegible]

כז י מיי' פי"א מהל' איסורי ביאה הלכה ד סמג שם טוש"ע שם סי' קפג [וכרב אלפס שם דף רפט:]

כח כ [illegible]

כט ל מיי' שם פי"א הלכה ט וע' בהשגות ובמ"מ ובכ"מ סמג שם טוש"ע שם סי' קצב סעיף א [וכרב אלפס שבועות פ"ב דף רל:] :

[יבמות סד:]

[סא ע"ב]

לעזי רש"י

פרלדי"ן [פרלידי"ן].

דיבור, רכילות.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דהות סלקא מטבילת [illegible]

[לעיל סה. וש"נ]

מוסף רש"י

ראה בעמ' הקודם למטה

גליון הש"ס

[illegible]

הגהות מהר"ב רנשבורג

[illegible]

ויקרא יג

[לעיל כה. וש"נ]

ברכות לא. מגילה כח:

[יבמות יג:]

יבמות לז. יומא יח:

ס"ל ליום ארבעה וכו' רש"ל